

Lugeja küsib: Kuulsin, et meil on tööalaldusisik. Mis ülesanded tal on ja kuidas temast tavalistele töötajatele kasu on?

Vastab Tööinspektsiooni peadirektori asetäitja töösuhete järelevalve ja õiguse alal Meeli Miidla-Vanatalu: Töötajate huve esindavad töökohal mitu inimest. Töökeskkonda puudutavate muredega tasub pöörduda töökeskkonnavoliniku või töökeskkonnanõukogu liikmete poole. Nemad on seda ülesannet täitma volitanud töötajad. Lisaks on oluline isik töökollektiivis töötajate usaldusisik. Usaldusisikuid võib töökohal olla ka mitu. Iga töötaja võib kuuluda ametiühingusse. Ametiühingu peamine eesmärk on oma liikmete huvide kaitsmine. Ettevõtetes tegutsevad ametiühingu valitud esindajad ehk ametiühingu usaldusisikud, kes esindavad nende töötajate huve, kes on ametiühingu liikmed. Küll võib ametiühingu usaldusisik olla samaaegselt valitud ka kõigi töötajate usaldusisikuks.

Eestis kuulub ametiühingutesse erinevatel põhjustel vähe töötajaid. Seetõttu võivad töötajad valida tööandjaga suhtlemiseks töötajate üldkoosolekul kõigi töötajate esindaja ehk töötajate usaldusisiku ka ilma töötajate esindusorganisatsioonita. Töötajate usaldusisik esindab töötajaid nii töötervishoiu, tööohutuse kui töösuhete küsimustes. Tema ülesanded, õigused ja kohustused on oluliselt laiemad kui näiteks töökeskkonnavolinikul. Usaldusisiku kandidaate võivad esitada kõik töötajad ja tööandja juures tegutsev ametiühing, kuid mitte tööandja esindajad. Üldkoosolek on kohustatud tööandjale viivitamatult pärast koosoleku toimumist ja usaldusisiku valimist teatama kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis usaldusisiku valimisest, tema volituste kestusest, ja õigusest töötajaid ühiselt esindada.

Usaldusisiku peamine ülesanne on tööandja ja töötajate vahel nõ vahendajaks olemine. Tema annab tööandjale edasi kõigi töötajate arvamuse ning tööandja saab talle edastada infot, mis peab jõudma kõigi töötajateni. Teisalt peab usaldusisik omama kõige värskemad informatsiooni tööandja plaanide ja tegemiste kohta. Ka peab ta teadma töötajate seisukohti ja hinnanguid tööandja kavandatavate tegevuste osas. Töötajate usaldusisikul on õigus tutvuda takistamatult töötingimuste, sealhulgas töökorraldusega, saada tööandjalt oma ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ning konsulteerida sel teemal tööandjaga. Ka võib ta pidada tööandjaga läbirääkimisi kollektiivlepingu sõlmimiseks, kui tööandja juures ei ole ametiühingut või ei tööta ametiühingusse kuuluvaid töötajaid.

Usaldusisik peab ka

- 1) osalema töötajate informeerimisel ja konsulteerimisel, näiteks juhul, kui tööandja soovib muuta töökorraldust või peab plaani töölepingute kollektiivseks ülesütlemiseks,
- 2) jälgima töötingimuste täitmist ning teatama rikkumisest tööandjale ja vajadusel tööandja Tööinspektsioonile;
- 3) töötaja taotlusel esindama teda töövaidluses tööandjaga enne töövaidlusi lahendavasse organisse pöördumist;
- 4) aitama kaasa töörahu hoidmisele, kui kollektiivlepingu on kollektiivlepingu seaduses sätestatud tingimustel ja korras sõlminud usaldusisik ja
- 5) tegema koostööd ametiühingu usaldusisiku, töökeskkonna voliniku ja töökeskkonna nõukoguga.

Lisainfo:

Kristel Plangi
Juhataja
Teabeosakond
Tööinspektsioon